

Druženje ili služenje?

Dela 2:42-47

(42) Bili su postojani u apostolskoj nauci, u zajedništvu, lomljenju hleba i u molitvama.

(43) Strahopoštovanje je obuzimalo svaku dušu: apostoli su činili mnoga čudesa i znamenja.

(44) Svi koji su prigrlili veru bejahu združeni i sve im je bilo zajedničko.

(45) Sva imanja i dobra bi prodali i delili svima kako je kome bilo potrebno.

(46) Svaki dan su, jednodušno i postojano, hrlili u Hram, a u kućama su lomili hleb i u radosti i prostodušnosti srca zajednički uzimali hranu

(47) hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda. A Gospod je danonoćno pridruživao zajednici one koji se spasavaju.

Da li znate šta je to u našoj crkvi – „ćakulatorija“? Stariji članovi se, verovatno, sećaju te reči. Naime, pokojni brat Birviš je, iz šale, jednu od prostorija naše crkve nazvao prema dalmatinskoj reči „ćakulati“ (na srpskom bi to, verovatno, bilo nešto kao „ćaskati“). To je bila prostorija u kojoj smo se okupljali posle službe, pili kafu i ćaskali. Često puta smo znali da tu prostoriju nazovemo „prostorija za zajedništvo“ (*to je inače bila prostorija koja je u procesu renoviranja pretvorena u crkveni stan, u kome je danas Slađa*).

Međutim, nije baš bilo ispravno „ćakulatoriju“ nazivati „prostorijom za zajedništvo“, jer hrišćansko zajedništvo – kako je opisano u Novom zavetu – nikako ne može i ne sme da se svede na opušteno druženje i ćaskanje nakon bogoslužjenja. Jer, hrišćansko zajedništvo niti je samo druženje, niti ćaskanje. Ono nije čak ni samo bogoslužjenje (mada ono predstavlja važnu tačku zajedništva).

Pošto mi, kao i većina ljudi, imamo tendenciju da sve gledamo u crno-belom tehnici, onda kad kažem da druženje i ćaskanje nisu zajedništvo, neko će sigurno pomisliti, da su oni, onda, iz hrišćanske perspektive, nešto negativno i loše. Ne! Ne radi se o tome. Druženje, ćaskanje, opuštanje, zdrav humor, itd., su nešto jako pozitivno i dobrodošlo u hrišćanskim međusobnim odnosima, ali to nije ono što Biblija zove zajedništvom.

Najpre ćemo pokušati da se prisetimo prošlonedeljne propovedi o zajedništvu i da se nadovežemo na nju, jer ona predstavlja neku vrstu uvoda u ovu propoved. Tada smo čitali Psalam 133 i Filipljanima 1:3-7 i na osnovu tih tekstova rekli da pravo hrišćansko zajedništvo spada među osnovne razloge zbog kojih je Hristos došao na ovaj svet i zbog kojih je stvorio jednu, jedinstvenu crkvu koju naziva svojim telom. U Poslanici Filipljanima nazvani smo – suzajedničari Božije milosti.

Jer, Bog nije poslao svog Sina na zemlju da samo otkupi ljude od greha; da ih samo spasi. Poslao ga je i zato da sve te spasene ljude okupi i od njih stvori celinu, tj. svoje duhovno telo. A to je ostvario tako što je poslao Svetoga Duha koji je sve te spasene ljude povezao u celinu i, na neki način, Hrista trajno uprisutnio među njima, tako da svi spaseni sada predstavljaju – Hristovo telo, tj. crkvu.

Rekli smo, takođe – na osnovu Starog zaveta – da je Bog, još dok je stvarao čoveka, stvorio ga je tako da on ili ona može da ostvari *dve vrste komunikacije*, prvo, s Bogom i drugo, s drugim ljudskim bićima. Jer, stvorio

ga je stvoren *prema svojoj slici i obličju*, a Bog je Sv. Trojica (Otac, Sin i Duh), što već samo po sebi sugerise zajedništvo.

Pomenuli smo i starozavetnu simboliku šatora od sastanka i naglasili da ta činjenica – da se on sastojao od 10 zavesa koje su bile povezane sa 50 zlatnih kopči – predstavlja slikoviti, starozavetni detalj o zajedništvu, tj. o važnosti *povezanosti* crkve unutar sebe i njene *celine*. Prema tome, dve važne činjenice o zajedništvu iz Starog zaveta su *komunikacija* (koja podrazumeva *međusobne odnose*) i *povezanost u celinu*. Komunikacija ljudi s Bogom reflektuje se na njihovu međusobnu komunikaciju, tj. na njihove odnose, što dovodi do njihove povezanosti i celine kao Hristovog tela.

U Novom zavetu postoje dve grupe reči na kojima se najviše temelji biblijski pojam zajedništva. To su reči *koinonia* i *metokos*. *Koinonia* znači: „deliti međusobno“ ili „deliti sa“; a *metokos* znači: „imati sa (nekim)“ ili „imati zajedno (s nekim)“. Svaka od ove dve reči ima i veliki broj nijansi u značenju, zavisno od toga da li se radi o imenici, glagolu, pridevu, itd. koje su izvedene iz ove dve reči.

Mi nismo filolozi, pa nas ne zanimaju toliko same reči, ali kao hrišćane, treba, i to veoma, da nas zanima koje sve nijanse ima reč zajedništvo i kako se one odnose na naš praktični hrišćanski život.

Zanimljivo je da u našem jeziku reč „zajedništvo“, zapravo, ni ne postoji. Ona se u rečnicima pojavljuje, ali se odmah izjednačuje s rečju „zajednica“. A „zajednicu“ definišu na sledeći način (navodim samo nekoliko odrednica iz *Rečnika srpskog jezika*, Matice srpske). Zajednica je:

1) „Ljudi i institucije koji regulišu zajednički život; skup ljudskih grupa koje žive povezano...“

2) „Skup ljudi koji su povezani članstvom u nekoj organizaciji...“

3) „Udruženost; jedinstvo; srodnost...“

4) Zajedničko provođenje nečega; sudeoništvo; zajedničko posedovanje...“¹ Najsličnije biblijskom značenju jeste ova poslednja nijansa „sudeoništvo ili zajedničko posedovanje“.

Kad se sve ovo uzme u obzir, možemo reći da se suština zajedništva svodi na posedovanje nečega što se onda *deli s nekim drugim*. Deljenje onoga što se ima, na neki način, predstavlja samo središte zajedništva. Zajedništvo uvek podrazumeva (čak i zahteva) neki sadržaj koji može i mora da se s nekim podeli. *Deljenje* je sama suština zajedništva.

Međutim, kao materijalni ljudi, čim se pomene „deljenje“, mi odmah pomišljamo na novac i materijalne stvari. Na takav zaključak nas dodatno podstiče i ovaj tekst koji izričito kaže da su oni delili i svoja imanja. Međutim, razlozi za tu vrstu zajedništva istoričarima i komentatorima nisu najjasniji, mada postoji dosta stvari koje ukazuju na razloge za ovakve međusobne odnose u tom periodu crkve. Ono što treba uočiti, jeste da odricanje od materijalnih dobara i njihovo deljenje nisu bili obaveza, već dobra volja. Apostoli to nisu propovedali kao obavezu prvih hrišćana. To samo znači da postoje drugi razlozi zbog kojih su prvi hrišćani ovako živeli.

Međutim, iz ovakvog njihovog ponašanja proističu jako važni principi kao što su ljubav, briga, darežljivost i spremnost da se odreknu i žrtvuju za

¹ *Rečnik srpskog jezika*, Matica srpska, Novi Sad 2007. Str. 393-394.

one koji su u potrebi. Posebno je važno njihovo uočavanje potreba drugih i spremnost da se one zadovolje. Čak im to nije bilo potrebno ni reći; oni su to radili sami od sebe.

Ali, zbog deljenja materijalnih stvari, koje nam prve padaju u oči, ne smemo prevideti šta je još (i šta je sve) bilo predmet deljenja. To su na prvom mestu bile *duhovne istine*. Deljenje se, na prvom mestu, odnosilo na Božiju reč (tj. na apostolsku nauku), zatim zajedništvo (sve njegove aspekte), Večeru Gospodnju i na molitvu. Iako smo, radi konteksta, pročitali ceo ovaj odeljak, ovde ćemo se zadržati uglavnom na zajedništvu i njegovim aspektima. Kad se raščlane osnovne reči na kojima se temelju biblijski pojam zajedništva, onda možemo da govorimo o 4 elementa hrišćanskog zajedništva. To su: odnos, partnerstvo, komunikacija i služenje.

1. Odnos

Zajedništva nema bez uspostavljanje odnosa i istrajavanja u tom odnosu. Zajedništvo mogu da imaju samo ljudi koji imaju nešto zajedničko ili nekoga zajedničkog. Zato je među nevernicima teško naći elemente zajedništva. Njihovo zajedništvo se uvek svodi na zajednički interes ili na srodnost u sklonostima. To „zajedništvo“ traje dok traje taj interes i slična sklonost (npr. ljudi koji vole istu vrstu muzike).

Problem s tom vrstom „zajedništva“ je u tome što se ono svodi na mene lično; na moje interese i sklonosti. Ono se ne odnosi na ljude s kojima imamo „zajedništvo“. Oni su tu samo da bi ulepšali moje interese i sklonosti. Često ti ljudi nemaju nikakav međusobni odnos. Oni su tu zbog muzike, zbog nekog sportskog kluba, zbog sličnih navika (npr. da zajedno piju).

U čemu se hrišćansko zajedništvo razlikuje od tog „zajedništva“? Najpotpuniji odgovor je: u svemu, ali to se tiče na prvom mestu – odnosa. Hrišćani imaju zajedništvo zato što im je zajednički – Spasitelj, Isus Hristos. A zbog Njega i Njegovog dela, oni pripadaju jedni drugima i međusobno su povezani. Svaki hrišćanin ima u sebi taj isti Hristov dar, spasenje i istog Božijeg Duha. Svi oni imaju zajedništvo, pre svega, sa Hristom, jer svi mu dolaze sa istom zahvalnošću za isto Hristovo delo. Upravo to što je Hristos učinio za sve nas jednako, privuklo je svakog od nas jednako, najpre k njemu, a kao posledice i jedne k drugima.

Zato su se prvi hrišćani jedni prema drugima ponašali, ne kao članovi kluba, već kao članovi familije. Međusobno, oni nisu bili samo dobri poznanici koji imaju slične interese, već braća i sestre koji imaju istog Oca i Velikog Brata koji im je otvorio put povratka Ocu. To je veliko zajedničko imanje.

To su sve elementi koji površne, posmatračke odnose pretvaraju u dubinske, sveobuhvatne, porodične odnose. Prema tome, u hrišćanskom zajedništvu nisu *aktivnosti* ono što je na prvom mestu, nego *odnos*. Mi se ne sastajemo – na prvom mestu – zato što treba da nešto zajednički učinimo, već zato što je za nas već nešto učinjeno, zato što je Hristos svojim delom od nas najrazličitijih (po nacionalnosti, materijalnom stanju, polu) napravio jednu familiju, braću i sestre. Zato su međusobni odnosi suština zajedništva.

Zato hrišćani koji teško stupaju u međusobne odnose, jako mnogo gube na duhovnom polju. Međusobnim odnosima je potrebno druženje, ali

druženje nije suština tih odnosa. Suština je ono što je Hristos za nas učinio. On je promenio naš odnos sa Bogom, a time su se promenili i naši međusobni odnosi. Mi sada delimo isti odnos prema Bogu.

U sledećoj tački videćemo da naš međusobni odnos ima – ne samo statusnu stranu, već i praktičnu stranu. U stvari, ta praktična strana zajedništva je nešto što zajedništvo najviše čini vidljivim i stvarnim, a to je naše duhovno i praktično – partnerstvo.

2. Partnerstvo

Apostol Pavle je mnoge ljude, pojedince, ali i cele crkve, nazivao svojim saradnicima ili partnerima; npr. Tita (2. Kor. 8:23), Filemona (Flm. 17), Filipljane (Fil. 1:5), i dr. To partnerstvo sastojalo se u njihovom zajedničkom sudelovanju na istom misijskom zadatku na najpraktičnije načine. Svako od njih je, na svoj način učestvovao i doprinosio tom opštem zadatku i širenju evanđelja; neko molitvom, neko putovanjem i propovedanjem, neko pružanjem finansijske pomoći, itd.

Tu istinu o našem zajedničkom učešću u božanskom zadatku možda najbolje izražava pisac Poslanice Jevrejima kad kaže: „Zato, sveta braćo, koji ste sudeonici nebeskog poziva... Mi smo uistinu postali i jesmo sudeonici Hristovi...” (Jev. 3:1,14). Biblijsko zajedništvo podrazumeva aktivno partnerstvo. Postoje zadaci koje je Bog postavio pred sve nas. Te zadatke ne može da obavi niko drugi nego mi, njegova deca. Zato nas on šalje na te zadatke, opunomoćuje nas za njih i povezuje nas u celinu radi obavljanja tih zadataka. Na neki način, Bog sve hrišćane povezuje u jedan tim, a to se naročito odnosi na jednu lokalnu crkvu, kojoj uvek poverava konkretne, lokalne zadatke. Hrišćani su braća i sestre, ali i partneri u službi.

Zajedničko učestvovanje ili partnerstvo je, na neki način, naša zajednička priprema za večni život. Jer, hrišćani će u nebu biti jedno sa Bogom. Zato, to moramo da praktikujemo i vežbamo već ovde i sada, na zadacima koje nam On već sada poverava.

Partnerstvo je veliki blagoslov za Božiju decu. Hrišćansko partnerstvo je često i veoma zabavno, jer Bog na istom poslu (u istoj crkvi) angažuje ljude koji su često međusobno potpuno različiti. U stvari, različitost je preduslov za dobro duhovno partnerstvo. Bog voli različitost. Zato nam on daje različite darove. On je stručnjak da od različitosti stvori jedinstvo. Time dolazimo do trećeg aspekta zajedništva, a to je – komunikacija, u kojoj najviše dolazi do izražaja naše jedinstvo (ili nejedinstvo).

3. Komunikacija

Zajedništvo ne postoji bez komunikacije. Gde nema komunikacije, tamo se crkveni život vrlo brzo pretvara u samovolju, u niz samovoljnih odluka koje svako implementira kako misli da treba. To, doduše, kratko traje, jer samovolja uvek vodi, ili do raspada crkve ili do autoritarnog vođstva u kome vođa odlučuje o svemu. Zbog toga je komunikacija preduslov da crkva deluje misijski i skladno.

Komunikacija je važna da bi svi bili uključeni i da bi svačiji darovi i sposobnosti bili jednako prepoznati i upotrebljeni. Ta komunikacija mora

biti i vertikalna, tj. sa Bogom (kroz Božiju reč, molitvu, Večeru Gospodnju) i horizontalna, među nama, članovima crkve. Jedan komentator navodi šest vidova naše međusobne komunikacije² i navodi biblijske tekstove za sve njih. Mi ćemo ih samo pomenuti:

1) kad se svi zajedno dogovaramo, kao crkva (upravo na to ukazuje 42. stih ovog teksta),

2) kad smo u malim grupama,

3) kad smo usmereni jedan na drugoga (ono što se zove: jedan na jedan),

4) kad zajednički jedni druge izgrađujemo (kao crkva)

5) kad zajednički proslavljamo Boga na bogoslužanju, rečju, molitvom, pesmom, Večerom Gospodnjom... i

6) kad uočavamo i namirujemo potrebe jedni drugih.

Komunikacija zahteva međusobnu otvorenost ili transparentnost dece Božije. To uključuje i samo-kritičnost i svesnost svojih vlastitih nedostataka i grešaka. Zato komunikacija spada u teži aspekt zajedništva. Jer, mi jako lako i brzo uočavamo nedostatke drugih, ali svoje nedostatke često, ne samo da ne vidimo, već ih ne priznajemo ni kad nam neko na njih i ukaže. Čak se i uvredimo kad nam neko na njih ukaže.

4. Služenje

Sluga je uvek onaj koji nema svoje imanje, nego upravlja i namiruje imanjem drugoga. Sluga je uvek odgovoran nekom drugom. Kao Božije sluge mi pripadamo Bogu i braći i sestrama i odgovorni smo im. Zajedništvo se uvek na kraju svodi na spremnost na služenje. Mada ono najčešće započinje kao druženje, ono uvek završava kao – služenje. Ponekad je dug put od druženja do služenja, i mi se moramo uvek pitati: Kako da druženje pretvorimo u služenje; kako da naše zajedništvo prestane da bude obično druženje, jer oko nas postoje ogromne potrebe. Naša braća i sestre su u potrebama, delo Božije je u potrebi, Božije carstvo na zemlji je u ogromnim potrebama. Zajedništvo uvek zahteva spremnost i odlučnost na služenje; zahteva Isaiju, koga Gospod pita: „Koga ću poslati?“ A Isaija – gotovo pomalo uvređeno – pa kako, Gospode, misliš koga ćeš poslati? Pa valjda mene! Evo mene, mene pošalji (*up.* Is. 6).

Da li smo i mi, na sličan način, spremni na praktično zajedništvo, koje uključuje odnos s Bogom i braćom i sestrama, partnerstvo i komunikaciju s njima, i služenje njima, a zajedno s njima i svetu oko sebe?

---

² „Christian Fellowship“, J. Hampton Keathley III.